

Å R S M E L D I N G

for

NORDFJELLA OG FJELLHEIMEN VILLREINNEMND, 2009

Nordfjella og Fjellheimen villreinnemnd har i år 2009 bestått av følgende medlemmer:

Kommune / Herad	Navn	Villreinområde
Hol	Per Aksel Knudsen	Nordfjella
Ulvik	Olav Rondestveit	Nordfjella
Lærdal	Anne I. Nedrehegg	Nordfjella
Hemsedal	Martin Lindal	Nordfjella
Aurland	Siri W. Bøthun	Nordfjella/ Fjellheimen
Ål	Inger H. Lervåg	Nordfjella
Modalen	Linda Margrethe Tollefsen	Fjellheimen
Vaksdal	Svein Helle	Fjellheimen
Voss	Randi Engelsen Eide	Fjellheimen
Vik	John Holstad	Fjellheimen
Høyanger	Anders Søreide / Nina Brekke	Fjellheimen

Møteaktivitet:

- 28. jan.: Møte i styringsgruppa for GPS merkeprosjekt, Nordfjella/Hardangervidda, Geilo.
- 18. mars: Kveldsmøte, Lærdal, i forb. m. Kvevassutbyggingen
- 20. mars: Fellesmøte i regi av Felles kommunedelplan for villrein i Nordfjella, Aurland.
- 28. mars: Årsmøte i villreinutvalget for Nordfjella m. innbudte medlemmer fra nemnda, Ål.
- 18. april: Årsmøte i Fjellheimen villreinutval m. repr. fra villreinnemnda.
- 21. april: Interkommunal kommunedelplan for Fjellheimen villreinområde, Vik.
- 27. april: Møte m. kommuneadministrasjonen i Lærdal, Kvevassutbyggingen.
- 29. april: Kvotemøte, villreinnemnda, Aurland.
- 25. mai: Interkommunal kommunedelplan for Fjellheimen villreinområde, Voss
- 11. aug.: Arbeidsmøte vedr. kommunedelplan for Myrkdalen i Fjellheimen, Aurland.
- 17. sept.: Befaring, Kvevassutbyggingen, Lærdal
- 25. nov.: Oppsummeringsmøte, Aurland

Villreinnemnda har vært representert på Villreindrådets årsmøte på Hjerkin, fellesmøte for GPS merkeprosjekt, Setesdalsheiene – Nordfjella, på Skinnarbu, seminar om inngreps- og forstyrrelsesproblematikk, Hjerkin (DN) og seminar om fylkesdelplaner for villrein på Kongsberg (MD).

I tillegg kommer interne møter i respektive kommuner. Mye av saksbehandlingen har foregått gjennom bruk av internett, noe som er tids- og ressursbesparende.

23 saker er tatt opp til behandling og bokført. I tillegg kommer div. informasjonsskriv og saker som fortsatt er under behandling.

Av viktige saker vil vi nevne:

- Konesjonssøknad, Gravdalen kraftverk i Lærdal
- Regulering av Finnebuotni, Lærdal
- Rehabilitering av Dam Kvevotni
- Interkommunal kommunedelplan for Fjellheimen villreinområde
- Kommunedelplan for Myrkdalen, Voss kommune
- Reguleringsplan for Sudndalslia, Hol kommune
- Fylkesdelplan for Nordfjella villreinområde
- Kommuneplan, arealdel, Aurland kommune
- Forskrift om øvingsområde for opplæring til førerkort for snøskuter.

Gravdalen kraftverk/regulering av Finnebuotni/rehabilitering av Dam Kvevotni.

Disse sakene må sees i sammenheng. I forbindelse med rehabilitering av Dam Kvevotni har Østfold Energi søkt om konsesjon til å bygge et nytt kraftverk ca 5 kilometer nord for Kvevotni samtidig som de vil bygge en ny dam og utnytte fallet fra Finnebuotni.

Kraftverket som er tenkt bygd inn i fjell, har tre alternative overføringslinjer der to vil komme i sterk konflikt med villreininteressene. Et tredje alternativ er mindre konfliktfylt, men kraftverket vil komme til å ligge midt i den viktigste øst-vestlige korridoren for villreintrekk nord for Kvevotni. Tiltakene må sees i sammenheng med øvrige inngrep i området der fjellformasjonene gjør at trekkrutene for villrein er svært begrenset.

GPS registreringer viser dessuten at Finnebuotni ligger sentralt i kalvingsområdet for Nordfjella reinen, samtidig som Gravdalen utgjør den viktigste trekkruten mellom fjelltangene nord for Kvevotni.

Et alternativ om å legge kraftverket til Øydalen vil skåne villreininteressene, men blir i flg. Østfold Energi ikke lønnsomt.

Navnet Gravdalen skriver seg for øvrig fra gamle fornminner med dyregraver i området.

Villreinnemnda har gått sterkt imot utbyggingsplanene samtidig som en har uttrykt ønske om å begrense anleggstrafikken i forbindelse med rehabilitering av Dan Kvevotni mest mulig. Planene bør under alle omstendigheter utsettes inntil fylkesdelplanen for Nordfjella, som er et nasjonalt villreinområde, er på plass.

Interkommunal kommunedelplan for Fjellheimen villreinområde.

Planen er lagt ut til offentlig høring og ventes vedtatt i løpet av 2010.

Kommunedelplan for Myrkdalen, Fjellheimen villreinområde.

Villreinnemnda har hatt planen, som åpner for omfattende utbygging både i, og tett opp til villreinområdet, til høring. Nemnda tar sterk avstand til planen da det legges til rette for omfattende utbygging av fritidsboliger, heisanlegg med tilhørende løypetraser, sommer- som vinter, langt inn i villreinområdet. Villreinnemnda ba om at endelig vedtak i saken ikke blir gjort før interkommunal kommunedelplan for Fjellheimen villreinområde er vedtatt.

Fylkesdel plan for Nordfjella villreinområde.

I brev av 12. april, 2007, har MD slått fast at villreinen skal ha en sentral rolle i norsk fjellfauna hvor fylkeskommunene blir pålagt å utarbeide egne fylkesdelplaner for våre

nasjonale villreinområder. Villreinnemndene skal dras aktivt med i planarbeidet, i tillegg til villreinutvalg og grunneierorganisasjoner. For Nordfjella villreinområde er Sogn og Fjordane fylkeskommune pålagt dette ansvaret. Til tross for tildelte oppstartsmidler, har fylkeskommunen enda ikke kommet i gang.

Reguleringsplan for Sudndalslia, Hol kommune

Villreinnemnda har hatt oppe til høring forslag om reguleringsplan for Sudndalslia i Hol kommune. Planen som grenser opp til villreinområdet, omfatter et areal på 3900 daa hvor formålet med forslaget er å legge til rette for 600 hytter og 400 leiligheter fordelt på 22 delområder. Det forligger konsekvensvurdering, men denne er ikke oppdatert og tar ikke for seg dagens situasjon om villreinens bruk av nærområdet som utgjør en smal fjellbrem før Hallingskarvet stiger opp med uproduktiv blokkmark. En utbygging av dette omfanget vil føre til dramatisk økning av ferdselen inn i villreinområdet.

Kommuneplan, arealdel, Aurland kommune

Villreinnemnda har behandlet forslag til ny arealdel, med vurdering av konsekvenser, for et større område i Kvammadalen hvor det kan bli lagt til rette for skisenter og et hyttefelt med inntil 500 boenheter. Arealet ble framlagt som båndlagt område. Dersom planen blir en realitet, vil det føre til omdisponering av tellende areal samt generere økt ferdsel inn i fjellområdet. Kommuneplanen vart vedteken 18.06.2009. Det bandlagde arealet i Kvammadal er med i planen.

Forskrift om øvingsområde for opplæring til førerkort for snøskuter

Fylkesmannen i Hordaland har i samråd med Fylkesmannen i Sogn og Fjordane kommet fram til et område i Voss kommune som blir foreslått til permanent øvingsområde for opplæring til førerkort klasse S. En del av øvingsområdet kommer et lite stykke inn i Fjellheimen villreinområde. Fylkesmannen mener det er tatt tilstrekkelig hensyn til villrein ved at en skal avslutte øvingskjøringen innen 25 april hvert år. Villreinnemnda tilrådte at grensa for øvingsområdet blir trukket utenfor tellende villreinareal. Forskriften ble vedtatt i november og gjelder fra 1. desember 2009. Det ble lagt inn en endring i forskriften ved å tilføye ett nytt punkt som seier ”*Dersom villrein trekker ned i øvingsområdet grunna nedising av beite i høgda, kan Voss kommune stogge bruk av området i samråd med grunneigarane.*”

Kommunene har gjennomgående vært flinke til å sende utbyggingssaker til villreinnemnda, men det er også eksempler på at nemnda har blitt forbigått, bl.a. søknad om oppkjøring av treningsløype for ski på Vikafjellet innenfor Stølsheimen landskapsvernområde. FM i Hordaland ga dispensasjon for august 2009 forutsatt at det ikke var rein i området. Villreinnemnda ble også forbigått i to saker om søknad om hyttebygging innenfor Nordfjella villreinområde. I begge tilfellene har teknisk hovedutvalg (Hol) gått imot og sendt søknaden til fylkesmannen for videre behandling. Villreinnemnda har gjort kommunen oppmerksom på at man ønsker å få tilsendt alle inngrepssaker, slik at nemndas vurdering kan følge saken i videre behandling.

Bestandssituasjonen i Nordfjella.

Villreinutvalget er inne i sitt andre år av driftsplanperioden, 2008 – 2011, som legger opp til en betandsstørrelse på 2200 vinterdyr. Det ble felt 265 dyr, dvs. en fellingsprosent på 37,9 fordelt på 138 hanndyr og 127 hunndyr. Av dette var det 42 kalver. Strukturtelling etter jakt viste 11,7 % voksen bukk, 8,3 % bukk 2 ½ år, 10,1 % bukk 1 ½ år, 44 % simle og 25,2 % kalv, 0,3 % usikre. 1132 dyr ble opptalt. Villreinutvalget har også hatt kalvetelling fra bakken med videokamera, noe som gir et mer nyansert bilde enn fra fly da en klarer å skille ut åringsbukk, simler med kalv, gjeldsimler og simler som har mistet kalven.

Minimumstelling i mars 2009 viste 2048 dyr + 164 syd for Bergensbanen. Total kalvetilvekst var beregnet til rundt 600 dyr.

Under jaktperioden var det registrert ca 1000 dyr sør for rv. 50, men allerede i andre uke trakk mer enn halvparten av dyra over Finsetunellen og sørover mot Osafjellet i Ulvik der det ikke var jakt. Det blir nå innledet et samarbeid med Hardangervidda for å takle lignende situasjoner i framtida. Mye regn og skodde gjorde jaktforholdene vanskelige og må ta skylden for det dårlige jaktresultatet. For øvrig vises til egne rapporter om dyretellinger, fellingsresultat og oppsynsrapport.

Bestandssituasjonen i Fjellheimen.

Villreinutvalget har utarbeidet bestandsplan, gjeldende for 2009 – 2013, hvor målsettingen er å ha 500 vinterdyr fordelt på 350 øst for rv13 og 150 dyr i vestområdet.

Minimumstelling utført av Austfjelli/Vik villreinvald, vinteren 2009, viser 400 dyr før kalving. I tillegg mener en å ha en mindre flokk på 50 til 70 dyr øst for vegen. På grunn av samarbeidsproblemer har Austfjelli/Vik villreinvald meldt seg ut av villreinutvalget og derfor ikke undertegnet bestandsplanen. Det synes imidlertid enighet om en målsetting på total bestandsstørrelse på 500 vinterdyr.

Vedr. kvotefastsetting for 2009, mottok villreinnemnda to kvoteforslag: Villreinutvalgets forslag på 160 dyr for hele området og et kvoteforslag på 180 dyr, kun gjeldende for Austfjelli/Vik villreinvald. Det var enighet om å behandle villreinområdet under ett og fellingskvoten ble fastsatt til 170 dyr fordelt på 20 % frie dyr, 40 % simle/ungdyr og 40 % kalv for hele villreinområdet i det en oppfordret rettighetshaverne til å inngå samjaktavtaler så en fikk mulighet til å jakte der dyra var.

Austfjelli/Vik anket kvotevedtaket, men fikk ikke medhold.

Fellingsresultatet ble 72 felte dyr fordelt på 42 hanndyr og 30 hunndyr. Av disse var det 30 kalver. Dette gir en fellingsprosent på 42,4. Det manglet imidlertid 27 kort fra Stølsheimen som ikke var sendt inn. Forholdet er tatt opp i ettertid. Strukturtelling, høsten 2009, viste 15 % voksen bukk, 12 % bukk 2 ½ år, 8 % bukk 1 ½ år, 45 % simle og 20 % kalv. Rundt 200 dyr er talt opp. Ut ifra gjeldende data kan en forvente en økning i bestanden.

Framtidige utfordringer.

Det synes som om konkurrerende interessegrupper er svært aktive for å få gjennomslag for sine planer før fylkesdelplanen for Nordfjella, som er et nasjonalt villreinområde, blir vedtatt. Det er derfor viktig å få Sogn og Fjordane fylkeskommune til å komme i gang med planarbeidet snarest mulig.

Med dette vil vi få takke alle samarbeidspartnere, spesielt villreinutvalgene som gjør en god jobb med bestandsplanlegging, dyreregistreringer og gjennomføring av planen.

Per Aksel Knudsen
- medl./sekr. -

Siri W. Bøthun
- medl./sekr.-

Randi E. Eide
- arb.utv./nestleder/sign.-

Martin Lindal
- leder/sign. -